

Workshop Leer LEADER kennen op 15 november 2018

Inleiding

Bart Soldaat licht toe dat LEADER al ruim 25 jaar bestaat. LEADER is een werkwijze met een aantal kenmerken zoals bottom up, gebiedsgericht, multi-sectoraal en innovatief. Ook bijzonder is dat in de LAG (Locale Actie Groep), die de projecten toetst, de meerderheid van de deelnemers bestaat uit niet overheidsmensen. (zie ook powerpoint)

Ervaringen vanuit de LAG Holland Rijnland

Theo van Leeuwen is voorzitter van LAG Holland Rijnland. Hij geeft een schets van het proces zoals dat bij de LAG van Holland Rijnland wordt doorlopen als het gaat om LEADER aanvragen.

Aanvragers komen eerst langs de LEADER coördinator en er vindt een eerste screening plaats om te kijken of het idee past binnen de thema's. In Holland Rijnland is het hoofdthema de stad-land relatie en sub thema's zijn circulariteit en gezondheid. Meestal moeten er nog wel wat aanpassingen gedaan worden om een idee LEADER waardig te maken. Voor de financiering komt 40% van de overheid en 60% van eigen middelen.

Het toetsen gebeurt door de LAG. De LAG bestaat uit mensen uit de agrarische sector, recreatie, natuur en cultuurhistorie, maar er zit ook een voedingsspecialist en een specialist van de circulaire economie en iemand van de gemeente in de LAG. Bij het toetsen van een project wordt er gekeken naar:

- Passendheid bij het thema; verbinding stad land in de zin van diensten en producten. Er wordt wel gevraagd om een duidelijke uitwerking. Is een en ander meetbaar te maken; bijvoorbeeld hoeveel mensen worden er bereikt. Leidt het tot nieuwe producten of ontwikkeling in het gebied? Kunnen er verbanden worden gelegd bijvoorbeeld met gezondheid?
- Leaderwaardigheid: bijvoorbeeld heeft het project een voorbeeld functie? Is er sprake van samenwerking?
- Kwaliteit; is het project realistisch, uitvoerbaar en is de benodigde expertise aanwezig? Krijgt Europa waar voor zijn geld; is er zicht op continuïteit?

Bij de laatste zelf-evaluatie is geconstateerd dat er een spanningsveld bestaat tussen de eis dat een aanvraag innovatief moet zijn, maar ook economisch duurzaam. Om die reden zijn de criteria op deze punten iets versoepeld.

Ervaringen van een LEADER coördinator

Mireille Groot Koerkamp licht toe hoe er in Salland is gekomen tot een Lokale ontwikkelingsstrategie (LOS). Er is gebruik gemaakt van de toolkit van de ENRD. Ook is er op tijd gestart met het proces (erg belangrijk!). Het proces is vormgegeven rond "theorie U". Eerst is er gezocht naar een manier om iedereen uit het gebied de mogelijkheid te bieden om mee te doen; dus niet alleen de gebruikelijke stakeholders. Er zijn twintig interviews gehouden met allerlei mensen uit het gebied (soms helemaal niet bekend met landbouwbeleid). De interviews waren open met als centrale vragen: waar zit de energie?, Waar loopt het vast? Wat zijn kansen om op te pakken? Daarna zijn er twee grote bijeenkomsten gehouden en is de vraag gesteld wat ieder persoonlijk kan bijdragen om de situatie te veranderen. Eén van de uitkomsten van het proces was dat er behoefte bestond om elkaar te blijven ontmoeten. Daarvoor zijn nu de Salland cafés waar actuele onderwerpen op de agenda staan. (zie ook powerpoint)

Project Warmteopslag in een oude mestput

Ellen Kok Hendriks vertelt over het project Warmteopslag in een oude mestput. Voor de bed en breakfast voorziening worden zoveel mogelijk duurzaamheidsaspecten toegepast. Ook voor de energievoorziening. Op het terrein is ook een lege mestput aanwezig. Het zou mooi zijn als deze gebruikt zou kunnen worden voor warmteopslag. (warmte in de zomer opslaan om dan in de winter te gebruiken). De LEADER bijdrage wordt gebruikt voor technische kennis en voor communicatie. Er zijn twee partijen gevraagd om het idee verder uit te werken. De communicatie is ook bedoeld

om mogelijkheden voor de toepassing van lege ruimtes onder de grond verder uit te dragen. (zie ook powerpoint).

Project Slot Roggebot

Guus van der Ven vertelt over het project Slot Roggebot. Stichting Roggebotstaete beheert een ecologisch landgoed op een voormalige boomkwekerij. Op het landgoed zijn er allerlei activiteiten op het raakvlak van natuur en landbouw er is bijvoorbeeld een voedselbos en schaapskudde. Er is niet echt een "kloppend hart". Het project Slot Roggebot moet die functie gaan vervullen. Bij de constructie van het slot is aandacht voor het sociale en verbindende aspect. Er werken veel vrijwilligers mee aan de bouw. Ook wordt er verbinding gelegd met het Deltion College in Zwolle. Er zijn gastcolleges en leerlingen werken mee aan de bouw. Zij leren over circulair bouwen. Duurzaamheid is een thema dat een rol speelt bij de bouw. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van bestaande materialen. Omdat het niet altijd duidelijk is wanneer welke materialen beschikbaar zijn vraagt het de nodige flexibiliteit in het bouwproces. Maar het levert ook mooie verhalen op. Neem nu bijvoorbeeld de palen die gebruikt zijn voor de kolommen. Dit zijn oude delen (800 jaar oud) van de IJsselbrug. Het is oersterk materiaal, gewaterde eik!

Foto: Bouw van Slot Roggebot

Discussie

Wat opvalt is dat de gepresenteerde verhalen, verhalen met passie zijn. Maar er is ook een stuk administratie dat met de projecten gemoeid gaat. Hoe ga je daar mee om? Het is belangrijk voor de administratie bewust tijd in te ruimen. Op zich is het wel goed dat het project beschreven moet worden, het geeft ook de mogelijkheid om er later op terug te grijpen. Verder vraagt het een niet creatieve houding, "braaf zijn" en opvolgen wat er gevraagd wordt. Soms zou je van de andere kant (RVO) meer passie willen zien. Overigens is in Overijssel de klantreis gestart. Hier gaat RvO alle projecten langst en ontstaat er wederzijds meer begrip.

Waar men het liefst van af zou willen is de 100% controle. Het kader rijkssubsidies dat werkt met het proportionaliteitsbeginsel wordt genoemd als goed alternatief. Ook voorfinanciering en de lange procedure tijd worden genoemd als onderwerpen waar men graag vanaf zou willen.

Het is belangrijk om goed uit te leggen dat het bij LEADER om meer gaat dan alleen een ondernemer te helpen met zijn of haar plan. Het gaat ook om een voorbeeldfunctie, om een proces op gang te helpen. Bij de warmteopslag in een oude mestput gaat het er bijvoorbeeld om dat als dit een goed concept blijkt het uitgedragen moet worden zodat het breder kan worden toegepast.

Geld is vaak niet het probleem. Voor projecten zijn kennis en contacten vaak belangrijker dan geld.

Er kan niet voor alle gemaakte kosten subsidie worden verkregen; niet alle kosten zijn subsidiabel. Het is belangrijk in het plan dat wordt ingediend concreet te maken waar subsidie voor wordt aangevraagd. Naast een bijdrage door de overheid wordt er ook altijd een eigen bijdrage verwacht.

Er is een werkgroep gestart om na te denken over LEADER (o.a. vereenvoudiging) binnen de nieuwe GLB periode. Er kan in die context ook na worden gedacht over de positionering van LEADER ten opzichte van de provincies.